

רשות האוכלוסין וההגירה
Population and Immigration
Authority

Center for
International Migration
& Integration

נתוני 2017

של הקו הטלפוני עבור עובדים זרים
במסגרת ההסכמים הביטורליים

- נתונים על עובדי חקלאות במסגרת פרויקט Thailand Israel Cooperation -

מטרת ההסכמים הביטורליים להבאת עובדים זרים¹ בענפים שונים היא למגר את תופעת דמי התיווך הבלתי חוקיים, תוך גיוס עובדים איכותיים ומקצועיים המודעים לזכויותיהם וחובותיהם בישראל. ההסכמים הביטורליים מסייעים בצמצום היקף הפגיעות בעובדים, עבדות מודרנית וסחר בבני אדם.

בשנת 2010, חתמה ממשלת ישראל על הסכם ביטורלי (בין-ממשלתי) עם ממשלת תאילנד המופעל במסגרת פרויקט Thailand-Israel Cooperation (TIC), במטרה למנוע גביית דמי תיווך לא-חוקיים מעובדים זרים המגיעים לעבוד בישראל בענף החקלאות. ההסכם החל להיות מיושם בשנת 2012. בהמשך, נחתמו הסכמים דומים עם ממשלות בולגריה, מולדובה, רומניה, אוקראינה וסין בענף הבניה. ב-2015 נחתמו הסכמים לביצוע פילוט עם ממשלות נפאל וסרי לנקה בענף הסיעוד. עד עתה נכנסו לישראל כ- 27,000 עובדי ועובדות חקלאות מתאילנד במסגרת TIC, מתוכם 21,551 עובדים ועובדות שהו בישראל בסוף שנת 2017. ההסכמים הביטורליים נמצאים תחת תהליך של בחינה, למידה והתפתחות לקראת חתימה על הסכמים נוספים בעתיד.

במסגרת ההסכמים הביטורליים, ביולי 2012 הקים המרכז להגירה בינלאומית וקליטה (CIMI) בשותפות עם רשות האוכלוסין וההגירה קו טלפוני לעובדים זרים בישראל, הנותן מענה לעובדים בשפתם. קו חם זה מופעל על ידי CIMI, והפניות המגיעות אליו מועברות לרשות האוכלוסין וההגירה, המעבירה אותן לטיפול ביחידות הרלוונטיות במשרדי הממשלה המוסמכים, בהתאם לסוג הפניה או התלונה. נתוני הפניות נקלטים לתוך מערכת ממוחשבת המקבלת ומנותבת את הפניות בין הגורמים, ומאפשרת איסוף שיטתי של הנתונים וניתוחם. עלון זה מציג את הנתונים שנאספו מאז הקמת הקו החם, ובייחוד מאז הקמת המערכת הממוחשבת בשנת 2014.²

עמותת CIMI מיסודו של ג'וניט ישראל, עובדת בשיתוף עם רשות האוכלוסין וההגירה הישראלית וארגונים ממשלתיים ולא ממשלתיים בארצות המוצא. במסגרת פעילות זו, העמותה מסייעת בפרסום האפשרות להגיע ולעבוד בישראל תחת ההסכם הביטורלי, מיון העובדים המתאימים ותאום הליך הגעתם לישראל, ומספקת הדרכה לעובדים ומידע על זכויותיהם.

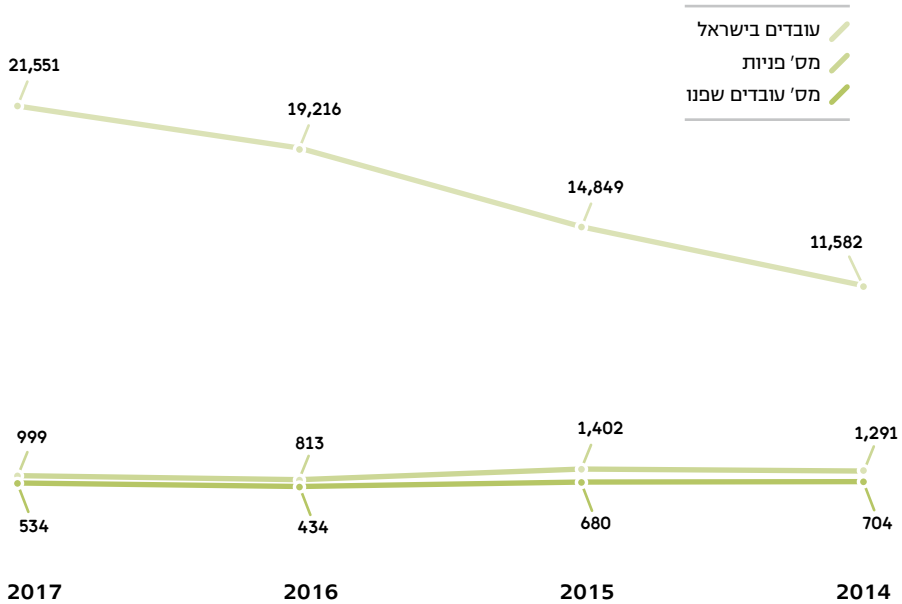
1. המושגים בעלון מתייחסים לאוכלוסיות השונות כפי שנקבעו על ידי חקיקה ישראלית. הם אינם בהכרח משקפים את המושגים בהם CIMI עושה שימוש ואת האופן בו העמותה רואה את השימוש במושגים.
2. הנתונים בחלקי העלון השונים מעודכנים נכון למועד הוצאתם.

ההסכמים הביטחוניים צמצמו באופן משמעותי את גביית דמי התיווך הבלתי חוקיים וכתוצאה מכך עלות ההגעה לארץ ירדה מעשרות אלפי דולרים, למאות בודדות של תשלומים מותרים. במסגרת ההסכמים עד היום נחסכו לעובדי חקלאות מתאילנד

קרוב ל-

\$190,512,000³

פניות⁴ נכנסות לקו הטלפוני

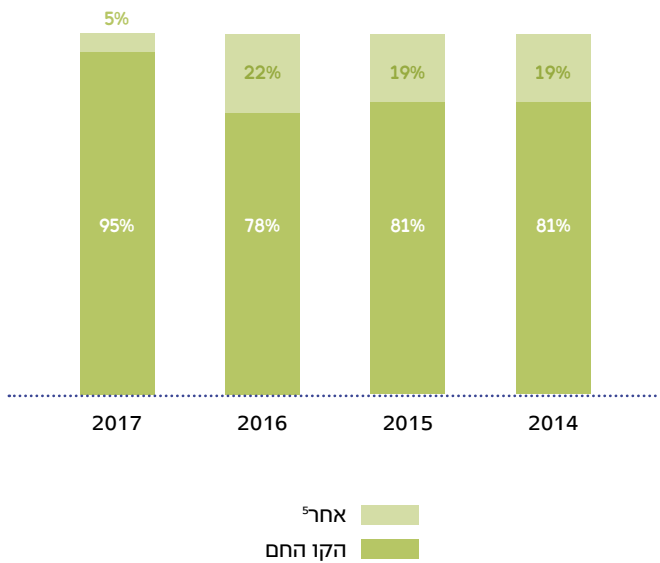

3. לתקנות בנושא סכומים המותרים בחוק לגבייה מעובדים זרים עבור שירותי לשכה פרטית בחקלאות ראו אתר לשכת התעסוקה: https://www.nevo.co.il/law_html/law01/500_818.htm

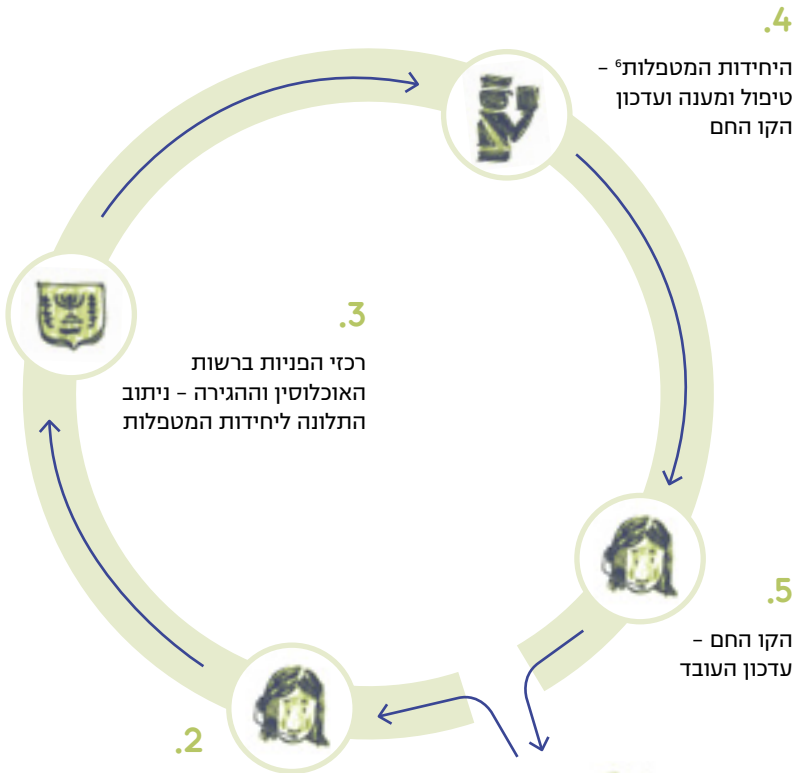
4. הקו החם מקבל פניות בנושאים שונים. חלק מהפניות הן תלונות המועברות לטיפול. ראו בעמוד 8.

מקור הפניות

6 הליך טיפול בתלונה

הקו החם - העברת התלונה לרכזי הפניות ברשות האוכלוסין וההגירה

עובד - מסירת תלונה לקו החם

1-700-707-889

6. היחידות המטפלות הן: מינהל אכיפה הרים ברשות האוכלוסין וההגירה, מינהל הסדרה ואכיפה של משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, מינהל הבטיחות של משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, הממונה על זכויות עובדים זרים במשרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים, משטרת ישראל.

דוגמא לטיפול בתלונה על ידי רכזת הקו החם ברשות האוכלוסין וההגירה:

"אני רוצה להחליף מעסיק בדחיפות, מנהל העבודה אצלנו כמעט תקף אותי בלי שום סיבה. אני רוצה לעבור מיד, למרות שהמעסיק הציע לי להישאר. ניסיתי להתקשר ללשכה כבר כמה פעמים אבל לא עונים לטלפון."

הקו החם העביר את המקרה לרכזת כדחוף.

אחרי פניית הרכזת בדחיפות ללשכה, הם התחייבו להעביר את העובד כבר למחרת, אך למחרת דיווחו כי העובד סיפר ש"עכשיו הכל בסדר ושהוא מעוניין להישאר אצל המעסיק." מתורגמנית שוחחה עם העובד, הוא אימת את דברי הלשכה. העובד מסר כי "המעסיק דאג לפשר ביני לבין העובד האחר והפריד בינינו גם בעבודה, כעת אני מעוניין להישאר."

דוגמא לטיפול בתלונה על ידי מנהל ההסדרה והאכיפה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים:

"המעסיק שלי לא שילם לי את שכר חודש פברואר."

הקו החם העביר את המקרה לרכזת.

הרכזת העבירה את התלונה לתחום פניות ותלונות במשרד העבודה והרווחה, ומשם היא הועברה לטיפול אגף אכיפה מנהלית.

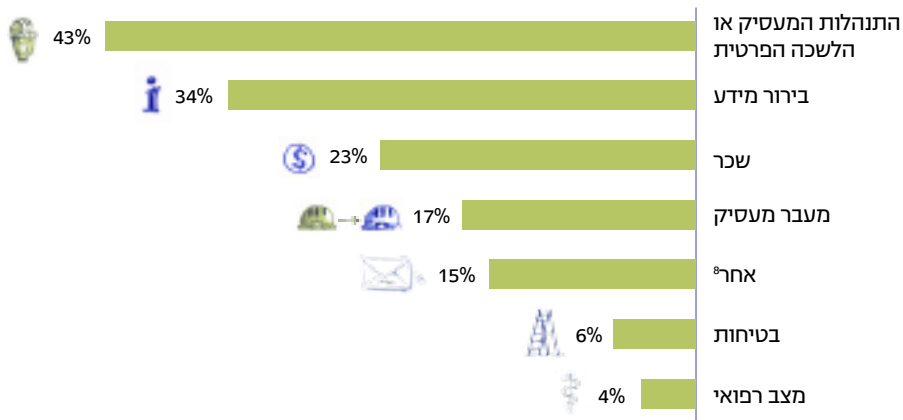
אגף אכיפה מנהלית פתח בחקירה ובמסגרתה נמצא כי המעסיק לא שילם לעובד שכר מינימום. בסיום הליך החקירה ניתנה למעסיק הודעה על עיצום כספי. בנוסף ניתנו למעסיק שתי התראות מנהליות על אי מסירת תלוש שכר והלנת שכר. תחום פניות ותלונות במשרד העבודה עדכן את הקו החם.

הקו החם יצר קשר עם העובד ועדכן אותו בהתפתחויות. כמו כן נמסר לעובד מידע על האפשרות להגיש תביעה על הסכומים שהמעסיק חייב לו בבית דין אזרחי.

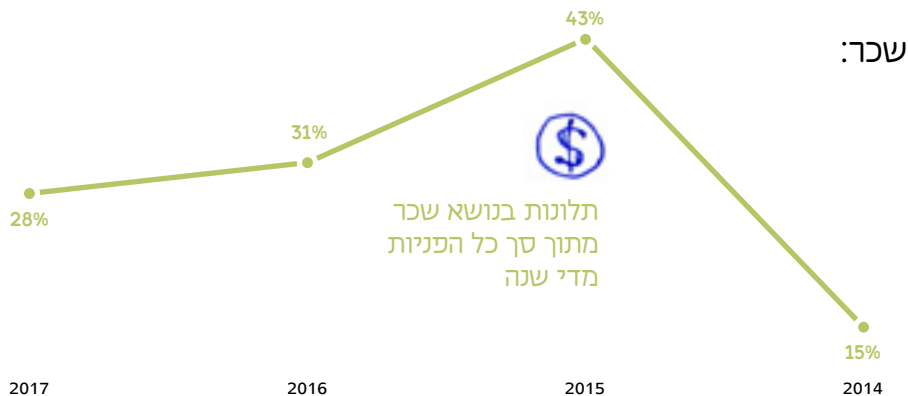
נושאים העולים מהפניות⁷

סך כל הפניות והתלונות לשנת 2017

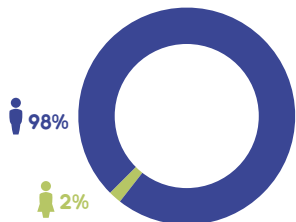
7. האחוז מייצג את מספר הפעמים שנושא הופיע מסך כל הפניות והתלונות.

8. מתוך נושאי הפניה האחרים לדוגמה: עובד ללא עבודה, עובד ללא אשרה, הטרדת עובד/ת, סמים, אלימות עמיתים לעבודה.

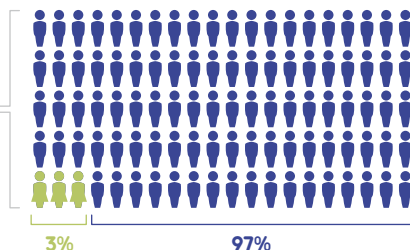

נשים:

פניות בענף החקלאות לפי מגדר:

עובדים בענף החקלאות לפי מגדר:

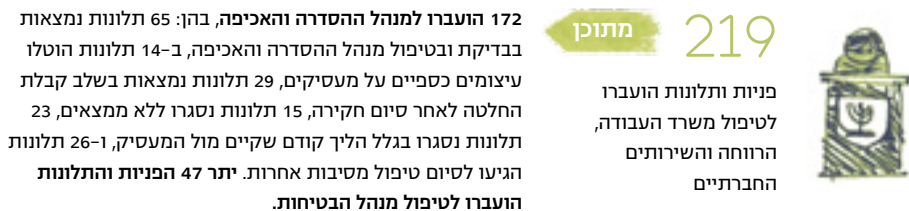
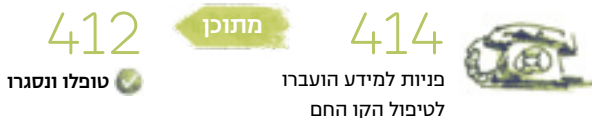
דוגמא לתלונה מעובדת חקלאות והטיפול בה:

העובדת התקשרה לקו החם וביקשה סיוע לעבור למעסיק אחר בדחיפות. היא סיפרה שהיא האישה היחידה במשק ואין לה מספיק פרטיות: חדר המקלחת והשירותים אינו נפרד מהגברים וכן מרוחק מדי מכדי לצאת אליו בשעות הערב, והיא גם לא יכולה לסגור את החדר שלה. יותר מכך, העבודה עצמה מאוד קשה לאישה ומדי פעם המעסיק אפילו אומר לה לעבוד אצלו בבית בעבודות גינון. היא כבר פנתה ללשכה לפני שבוע ועדיין לא היה מענה, והיא ממש רוצה לעבור בהקדם למשק שיש בו יותר נשים ובו היא תרגיש יותר בטוחה. רכזת הפניות של רשות האוכלוסין וההגירה שוחחה עם הלשכה שמסרה שלא קיבלו פניה בנושא קודם לכן אבל כי יש מקום מיידי להעביר אליו את העובדת. הקו החם התקשר למחרת לוודא מול העובדת מה מצבה והיא מסרה כי התנאים אצל המעסיק החדש בסדר וכי היא מודה על הסיוע.

מצב הטיפול בפניות ותלונות

הפניות והתלונות מנותבות על פי הנושא לגורמים המטפלים. משך הטיפול משתנה בהתאם לנושא ולנסיבות הפנייה. על פי רוב, הקו החם מסייע במתן מידע, רשות האוכלוסין וההגירה מטפלת בנושא התנהלות המעסיק או הלשכה הפרטית ומעבר בין מעסיקים, ומשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים מטפל בנושאים של שכר⁹ ובטיחות בעבודה.

מתוך 999 הפניות והתלונות שהתקבלו בקו החם בשנה האחרונה:

פניות ותלונות נסגרו מסיבות אחרות.¹¹ 62 ✓

9. בתלונות בנושא שכר, מינהל ההסדרה והאכיפה במשרד העבודה אינו יכול לתת סעד לעובד, אלא רק סנקציה מינהלית או פלילית למעסיק לאחר שסיים לנהל תיק חקירה. לכן בין אם הטיפול מול המעסיק נמשך או הסתיים, כדי לקבל סעד על העובדים לפנות במקביל לבית דין אזרחי.

10. הגופים האחראים הם: רכזי הקו החם ברשות ההגירה, יחידת האכיפה, אכיפה מנהלית ומת"ש.

11. סיבות אחרות הן: עובד חוזר בו מתלונתו, חסרים פרטים בתלונה, חוסר שת"פ מצד הפונה, תלונה שהתקבלה מערוצים נוספים.

רשות האוכלוסין וההגירה
www.piba.gov.il

המרכז להגירה בינלאומית ולקליטה
www.cimi.org.il